

Peter Bangsvej mordene.

Den 19. februar 1948 mødte jeg til morgentjeneste (fra 8-14) sammen med Fritz Heikendorff, en ikke særlig aktiv sønderjyde, der til hverdag var beskæftiget med cykelsager.

Kl. 0818 ringede lokaltelefonen. Det var politiass. Keszler fra 1. afd., der sagde: "Der er fundet et par døde mennesker i en lejlighed på Peter Bangsvej 74. Vil I med derud". Jeg sagde til Heikendorff, at han, der var den ældste i tjenesten, burde tage med derud, men det afviste han. "Tag du med derud og ring hjem", sagde han. Jeg løb ned i stueetagen og kørte med 3 fra ordenspolitiet i den store udrykningsvogn derud. Hvilken etage er det på, spurgte jeg om. Det var der ingen, som vidste, men vi blev enige om at ringe på hele vejen op.

På 3' sal tv. stod 3 opskræmte kvinder og ventede. Det var 2 rengøringskoner, som skulle have gjort rent hos Jacobsen i lejligheden på samme etage (th.) og nabokonen. Håret havde rejst sig på hovedet af de 2 rengøringskoner, der fortalte, at de var kommet til lejligheden kl. 0800, og da der ikke var blevet lukket op på deres ringen, låsede de sig ind med en til dem udleveret entredørsnøgle.

Ihukommende min "børnelærdom" om, at så få måtte betræde et gerningssted af hensyn til teknikerne, gik jeg alene ind i lejligheden. Den var stor. 3 stuer en' suite mod Peter Bangsvej og en række værelser mod gården. Gennem lejligheden gik en lang gang, som endte i et køkken med dør mod køkkentrappen.

Jeg gik ind i den første stue tv mod gaden. Her lå en korpulent ca. 50-årig mand på ryggen med en splindret stol over sig. Der var lagt et vådt håndklæde over hans hoved og venstre håndled var skåret til pulsåren. Ansigtet var stærkt forslået, og det var åbenlyst, at han var død. I soveværelset mod gården lå en 50-årig kvinde på maven med en hovedpude over hovedet. Hun lå i en stor blodpøl. Mens jeg var der, ringede telefonen. Jeg tog den (det burde jeg nok ikke have gjort), men røret blev lagt på i den anden ende.

Jeg bemærkede, at den ca. 5 cm store plade, der havde dækket dørspionen, lå på gulvet nedenfor i entreen.

Jeg bemærkede også, at der sad en sikkerhedsbøjle gennem køkkendørsnøglen, der således var forsvarligt låset.

Derefter gik jeg ind til naboen og ringede til Heikendorff, der lovede at alarmere centralbureauet, teknisk afd. og kollegerne på stationen. Imens gik jeg ned og afhørte husbestyrerinden i lejligheden under Jacobsen's. Hun havde været alene hjemme dagen før og havde bemærket en usædvanlig aktivitet i Jacobsens lejlighed fra ca. kl. 1600 til kl. 0200 nat. Hun havde hørt bumb i gulvet, traven på gulvene og åbning og lukning af vandhaner. Der plejede ellers at være så stille i lejligheden.

De 3 kolleger, der var med derude, blev sat på vagt og instrueret om ikke at lukke nogen ind bortset fra undersøgelseslederen.

Den første, som kom, var en journalist fra B.T. Arboe Rasmussen, der satte sig på trappen og ventede. Så kom en mand fra Centralbureauet. Jeg bad ham søge fingeraftryk på klappen fra dørspionen. Det viste sig at være et handskeaftryk af en tommelfinger. Då kom politimester Parker. Han insisterede på at ville ind, og det kunne jeg jo ikke nægte ham. Man fandt senere et hælaftryk i en blodpøl på stuegulvet. Det viste sig at stamme fra hans sko. Så kom kriminalkommisær Lehner og en flok kolleger fra stationen, og så var der fri adgang til lejligheden for alle, der gad. Jeg fik besked på at køre hjem og skrive den indledende rapport.

Jeg har forresten glemt at fortælle om en episode, der skete efter, jeg havde været inde i lejligheden og konstatere, at ægteparret Jacobsen var døde. En af rengøringskonerne sagde: "det må lige

ad. dobbeltmordet på Peter Bangsvej.

være sket, for fru Jacobsen har morgenkjole på". Så rejste hårene sig på mit hoved, for så måtte der jo være en gal dobbeltmorder i et af de 2-3 værelser, jeg ikke havde undersøgt. Jeg bad en af ordenspolitifolkene om at trække sin pistol og tage ladegreb, og derefter kiggede vi de resterende værelser efter.

Da jeg havde skrevet rapporten, optog jeg mit arbejde i vagten og var ikke mere med i sagen, der blev overtaget af rejseholdet og Københavns opdagelsespoliti. Der var så mange mand på stationen, at det var svært at finde et sted, hvor man kunne sidde og skrive.

Sagen blev slået stort op i pressen, og det væltede ind med oplysninger, som blev gennemgået af de mange kriminalfolk, der efterhånden var samlet.

Egteparret Jacobsen havde ingen forældre, søskende eller børn. Den eneste vi havde at holde os til var en fuldmægtig S. fra Frederiksberg kommune, der kom meget sammen med Jacobsen's. Han blev afhørt, men kunne ikke bidrage med noget, og i første omgang var der ingen, som mistænkte ham.

Ca. 3 uger efter blev man dog enige om at kigge ham nærmere efter, og han blev afhørt af den senere chef for rejseholdet, Schlytter. Han blev regnet for en meget dygtig politimand, men de, som stod og smuglyttede til afhøringen, sagde bagefter, at der kun gik kort tid før, det var S., som afhørte Schlytter. Han fortalte, at han havde været i en orkesterforening den aften, mordet skete, men da der var gået så lang tid, kunne man i foreningen hverken bekræfte eller afkræfte, om han havde været der.

En masse personer, der ville gøre sig interessante, kom med oplysninger, der selvfølgelig ikke førte til noget, og efter nogle måneder døde sagen hen, så den blev overtaget af Ramm og Leon Jensen, der heller ikke kom nogen vegne.

Nogle år senere nedsatte statsadvokat Hertz en "kommission" bestående af 3 Frederiksbergfolk og 3 fra København. Der blev lejet en lejlighed på Blegdamsvej, hvor sagen igen blev kulegravet. Som chef for "kommissionen" ansatte man en ung jurist, og han og Dam blev enige om at tage S. til fornyet afhøring. Den strakte sig over 3 dage og resultatet blev at Dam og juristen følte sig overbevist om, at S. var morderen, og at motivet var, at der var opstået en uoverensstemmelse mellem S. og fru Jacobsen, måske fordi han havde gjort tilnærmelse til hende, og at dette havde fået noget til at kortslutte i ham. Mordvåbnet var en bordlampe, med hvilken han havde slået fru Jacobsen i hovedet. Derefter bar han hende ind i soveværelset, hvor han med en stok, som senere blev fundet hængslængt over liget har knust hovedet som en æggeskal. (Han må have taget fat i duppen og slået med håndtaget). Derefter har han stille sig på lur i entreen og ventet på Jacobsen. Under dette har han revet klappen til dørspionen af. Da Jacobsen er kommet hjem er der sket et eller andet, som har fået Jacobsen til at udstede en check.

Mens han har siddet bøjet over skrivebordet, har S. slået ham i hovedet, hvorefter han har lagt Jacobsen på gulvet og knust en stol over panden på ham. Senere har han skåret håndledet over og slået ham i hovedet med en stok. Der kam ingen tilståelse, men alligevel så meget, at statsadvokat Hertz udbrød: "Det er ham", da han læste rapporten, men der var ikke så meget, at han turde starte en sag på det.

Siden da har sagen jævnligt spøgt i pressen, og en journalist fra "Se & Hør" var endda ude hos S. og spørge ham, om han var "Peter Bangsvej morderen". Der blev bragt et forsidebillede af S. og hans kone.

Dam fortsatte med at besøge S. jævnligt. Han prøvede at overtale den efterhånden aldrende S. til at tilstå, men han afslog med

ad. dobbeltmordet på Peter Bangsvej.

den begrundelse, at hans nu gifte datter brugte hans navn, og hun skulle i hvert fald ikke skandaliseres. Dam betragter dette som en halv tilståelse og er fuldstændig overbevist om, at S. er morderen.

Han var blot for dygtig for politiet, der ikke havde held i i denne sag. Han døde i en alder af 83 år.

Læren af dette må nok være, at man straks undersøger et event. hovedvidnes alibi, uanset hvor tilforladelig han virker.

- 0 -

Jeg har besøgt tidl. ka. Dam. Det viste sig, at han lå inde med et 18 sider resume af sagen, som han havde udfærdiget til en højerestående person. Da dette jo kun må læses internt, skal følgende med.

Ifølge resume'et er der for Dam ingen tvivl om, at drabene er begået af fuldmægtig Erik Ramdahl, f. i 1893. (Forlængst afg. ved døden.) Hr. Jacobsen var født i 1893 og fru Jacobsen i 1895. Han var således på drabsdagen 55 år og hun 53 år.

Ramdahl havde en "fejlkonstruktion" af det ene ben således, at han fik en slæbende gang. Dette er væsentlig for baggunden til, at man er overbevist om, at det er ham, som er morderen.

Underboen husassistent frk. Fihl f. 1907, altså 41 år på drabs tidspunktet, undrede sig jo som nævnt over den aktivitet, der var om aftenen d. 19/2-48 og til kl. ca. 0100 d. 20/2-48, idet hun ikke kunne sove, da hun hørte slæbende trin fra Jacobsens lejlighed. Dette indicerer ifl. Dam, at den med de slæbende trin måtte have en fejlkonstruktion af det ene ben.

Erik Ramdals alibi gik ud på, at han mødte sin kone på børnehjemmet på Jens Jessensvej kl. 1640, og at de var hjemme kl. ca. 1730. Han skulle om aftenen have spillet i "musikforeningen", men følte sig ikke oplagt, hvorfor han ringede afbud til frk. Preisker.

Først i 1955 prøvede man hans alibi, man da kunne hverken hans kone, børnehjemmet eller frk. Preisker huske noget. Altså havde han ikke noget alibi.

Man har forgæves ledt efter et motiv til at dræbe, men i mindre grad ledt efter et motiv til at en mand indfandt sig på stedet legalt. Dam mener, at Ramdahl har haft et legalt ærinde hos fru Jacobsen, hvor han af ukendt årsag - og uden oprindelig drabshensigt - af opståede omstændigheder havde dræbt fru Jacobsen og derefter - fordi han ellers ville blive opdaget - var nødt til at dræbe Jacobsen.

Dam beskriver Ramdahl som en mand med en kold og klar hjerne. For at villede politiet havde han spredt så mange spor i lejligheden, at politiet virkelig blev villedt. Han blev hjulpet godt af 2 løgnagtige taxachauffører, der hævdede, at de havde kørt 2 godt signaliserede mænd fra Allegadekrydset til adressen, hvilket blev bekræftet af 2 ligeså fantasifulde vidner. Undersøgelsen af deres udsagn var uhyre tidskrævende.

Ramdahl mødte op på drabsstedet allerede ved 9-tiden d. 20/2-48, idet han fortalte, at han af sin kone, der boede i nærheden, havde hørt om drabene. Hans sludrende og joviale facon, og hans store viden om ægteparret Jacobsen, som han var kommet sammen med i mange år, gjorde, at de undersøgende politifolk fik tillid til ham og brugte hans viden til at forsøge at klarlægge ægteparrets forhold.

Som bekendt gik der for lang tid til, at man fik mistanke til ham. Set i bakspejlet er det indlysende, at kun en person, som kendte ægteparret godt, har turdet at færdes i lejligheden i over 8 timer. En tilfældig morder ville have flygtet hurtigere.

Ad. Dobbeltmordet på Peter Bangsvej 74.

Paradoksalt nok fik Ramdal udleveret den lampe, som han knuste fru Jacobsens hoved med, og den stol, han knuste hr. Jacobsens hoved med. (Den fik han repareret), og den stod i hans hjem, når Dam besøgte ham. Som Dam sarkastisk udtrykker det: "Samlermani" kan give sig de mærkeligste udslag, og det er vel et temperamentsspørgsmål, hvad man event. vil lægge i Ramdals ønske om at have disse ting.

- o -

Ramdal vidste, at politiet var interesseret i ham som gerningsmand-emne.

I 1961 var Dam på Frederiksberg Rådhus, hvor Ramdal var ansat. Da han kom forbi Ramdals dør, gik han ind, hvor han sagde, at han havde en $\frac{1}{2}$ time tilovers, men at det var tid nok til at få en indrømmelse fra ham om, at han var den rigtige gerningsmand til dobbeltmordet på Peter Bangsvej. Som Dam skriver: "Smilende og på sin vanlige veloplagte og veltalende facon erklærede han, at han desværre ikke kunne modtage mit venlige tilbud" men da Dam opridsede alt det, der pegede på ham, blev hans smil svagere, og han indrømmede, at han godt kunne se, at meget pegede på ham. Da der kom en fremmed mand ind på kontoret, sluttede samtalen.

Senere var Dam 3 gange mellem 1974 og 1976 ude hos Ramdal, hidkaldt af ham. Hver gang prøvede Dam på at få ham til at tilstå, men han afslog uden mindste tegn på fortrydelse eller overraskelse.

Han bad aldrig om en konkret sigtelse, virkede nærmest, som om han ikke brød sig om en sådan. I 1976 var Ramdal 83 år. Som nævnt er han i skrivende stund (1991) forlængst afgået ved døden.

W. Lütken Larsen, krmass. pens.

W. Lütken Larsen